

2015-09-11

Dnr SU FV-1.1.3-1503-15

Regeringskansliet
(Justitiedepartementet)
103 33 Stockholm

Remiss: En ny Säkerhetsskyddslag (SOU 2015:25)

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet tillstyrker att förslaget läggs till grund för lagstiftning, men vill göra följande påpekanden och noteringar.

En övergripande iakttagelse är att utredningen upprepade gånger återkommer till behovet av utbildning rörande de frågor som berörs. Vidare (s. 449) anges att eftersom "ansvaret för it-säkerhetsfrågorna är decentraliserat till fristående myndigheter och verksamheter blir funktionen, utöver det som följer av bestämmelser om tillsyn och rätt att meddela föreskrifter, snarast en rådgivande och samordnande funktion." Utredningen konstaterar därtill att cybersäkerhet och frågor kring denna hanteras av utredningen NISU 201411 (SOU 2015:23). Det anges vidare att den utredningen kan få betydelse även för innehållet i en ny säkerhetsskyddslag, särskilt när det gäller organisatoriska frågor.

Fakultetsnämnden anser att det praktiska genomförandet av de nu föreslagna regelverken i mycket stor utsträckning kommer att vara baserad på speciellt utformade it- och kommunikationssystem. Lagreglerna kommer såväl i detaljer som helhet att återspeglas i it-system. Hanteringen liksom uppbyggnaden av dessa system är huvudsakligen av teknisk natur. Då den tekniska utvecklingen går allt snabbare ställer detta utomordentligt höga krav på utbildning och kontinuerlig kompetensuppbyggnad.

Fakultetsnämnden, som även har tagit del av utredningen NISU 201411, vill mot bakgrund av en samlad betraktelse ställa frågan om förutsättningarna för ett effektivt genomförande av förslagen ägnats tillräcklig uppmärksamhet. Organisatoriskt ansvar för utbildning respektive behov av forskning och utveckling rörande regelförvaltande it-system är faktorer som kunde ha analyserats betydligt mer ingående. Angivna ansvarsmyndigheter måste kompetensförsörjas.

Juridiska fakultetsnämnden

Utredningen diskuterar (11.2) om utgångspunkten bör vara Sveriges säkerhet och om detta begrepp bör kompletteras. Fakultetsnämnden har inte funnit skäl att ifrågasätta utredningens slutsats att inte exemplifiera vilka slags skyddsvärda verksamheter lagen tar sikte på men noterar att förslagets 1 kap 5 § jämförd med 19 kap. 5 § brottsbalken delvis ger ett annat intryck.

Säkerhetsskyddslagens 2 kap 3 § första stycket har enligt fakultetsnämnden fått en något otymplig formulering.

I utredningen förs en diskussion om införande av sanktioner i samband med övervägandena om tillsyn (se 21.1). Här görs bedömningen att det idag inte finns tillräckliga skäl att införa något slags sanktioner, men att det bör göras en uppföljning inom en snar framtid. Fakultetsnämnden har svårt att, på avstånd, göra någon mer kvalificerad avvikande bedömning, men instämmer i bedömningen att det bör göras en uppföljning i detta avseende.

I den föreslagna säkerhetsskyddsförordningen anges att beslut enligt förordningen inte får överklagas (10 kap. 4 §). Någon motsvarande bestämmelse avseende överklagandeförbud finns inte i den föreslagna lagen. Såvitt fakultetsnämnden kan bedöma förutsätts emellertid beslut riktade till enskilda eller kommuner meddelas direkt med stöd i den föreslagna lagstiftningen. För att undanröja eventuella tvivel om huruvida dessa beslut kan angripas, bör övervägas att istället ange överklagandeförbudet i lagen och formulera det enligt följande. ”Beslut enligt denna lag, eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, får inte överklagas.”

I 9 kap. 1-4 och 6 §§ i den föreslagna förordningen bemyndigas olika myndigheter att i olika avseenden meddela verkställighetsföreskrifter till den föreslagna lagen. I 5 kap. 5 § i den föreslagna lagen – under rubriken ”Föreskrifter om verkställighet” – anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar de närmare föreskrifter som behövs för lagens tillämpning. Fakultetsnämnden noterar att detta inte är ett bemyndigande utan endast en upplysning om den normgivningskompetens, med möjlighet till delegation, som regeringen har direkt enligt regeringsformen. Emellertid finns ett bemyndigande i 9 kap. 5 § i den föreslagna förordningen för säkerhetsskyddsstödjande myndigheter att för sitt ansvarsområde meddela föreskrifter som kompletterar de föreskrifter som Säkerhetspolisen, Försvarsmakten och Försvarets materielverk utfärdar. Fakultetsnämnden kan inte bedöma vilket innehåll dessa kan komma att ha. För det fall att dessa inte fullt ut faller inom ramen för regeringens restkompetens, t.ex. genom att de innebär åligganden för enskilda, krävs ett bemyndigande till regeringen med tillhörande medgivande till subdelegation i den föreslagna lagen.